

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joachim Langens Verbesserte und Erleichterte Lateinische Grammatica

Lange, Joachim

Halle, 1726

Decuria Secunda

[urn:nbn:de:bsz:31-263836](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-263836)

ex toto, saltem ex parte. C. O me felicem, & te longe feliciorum! J. Sed esne bonus puer, Christiane! G. utique sum bonus. J. Ergo etiam esto beneficus, *Omnis enim bonus est beneficus.* C. Erga quem? J. Erga egentem, qualis ego nunc quoque sum. C. Commode argumentaris pro commodo tuo. J. Tu vero adde pondus argumento meo, & felicitatis tuæ fac me participem. C. Ecce tibi partem dimidiam, præter unum, alterumque bolum. J. Gratias ago, Christiane, & quidem pro liberalitate tua liberales.

DECURIA

SECUNDA.

DE

RE SCHOLASTICA.

POLYCARPUS & NATHANAEL.

I. De adventu condiscipuli.

P Salve, Nathanael. N. Ago gratias, Polycarpe; unde venis? P. Ex ædibus patris mei. N. Quid affers? P. Me ipsum: venio missus in scholam vestram. N. Hospes ac condiscipulus noster eris gratissimus. P. Agnosco tuum erga me amorem, & laudo. N. Venisne instructus libris? P. Nullis, ut vides. N. Ergo es miles sine armis. P. Non pugnabo; sed discam. N. Imo *facilius est, edere sine orbe ac cultro, quam discere sine libro.* P. Quod nondum habeo, comparabo. Interea mihi edisere, quid tractetis in schola vestra. N. Edisseram, attende. P. Ut vis, attendo.

II. De

II. De lectionum initiis.

P. Ecquod est lectionum vestrarum initium? N. Sacrum: a Deo enim capienda sunt rerum omnium primordia, præcipue in studiis. P. Bene facitis, sed narra, quomodo? N. Primum præcamur; deinde canimus; post legimus scripturam sacram, interprete præceptore. P. Precari possum, uti & legere, sed canere nondum didici. N. *Usus est magister optimus*, qui non solum verba, sed etiam numeros (Græci melodiam vocant) sensim docet.

III. De libris.

P. Quid gestas sub pallio, Nathanael? N. Libros scholasticos. P. Ostende mihi eos. N. Ecce tibi omnes & singulos. P. Hem! quantum fasciculum video, Bibliothecam mihi videris portare. N. Noli mirari Multitudinem; sunt tantum septem. P. Dic, quæso, singulorum nomina. N. Primus vocatur *Donatus*, secundus *Vestibulum*, tertius *Orbis pictus*, quartus *Vocabularium*, quintus *Grammatica*, sextus *Tirocinium*, septimus est *liber Colloquiorum*. P. O librorum, immo & impensarum, nimium! sed scientiæ parum. N. Tu vero ubi tuos habes? P. Ecce hic sunt, & quidem in uno omnes: hæc est *Grammatica* mea! hujus parte prima; secunda & tertia continetur *Donatus*: quarta *Syntaxis*, quinta *Copia vocabulorum*, sexta *Poesis*: appendix sinit *Tirocinium & Colloquia* in epitome. N. Non erras, quod enim fieri potest per pauca, non debet fieri per plura. Rogabo patrem meum, ut mihi eundem librum emat.

IV. De præparatione ad lectionem.

P. Quid agis, Nathanael? N. Præparo me ad lectionem instantem. P. Ad quam? N. Ad pensum, datum in
ver-

verbis discendis. P. Quomodo te præparas? N. Discenda lego ac relego, & quidem mente attenda & voce clara. P. Sicine procedit istud negotium? N. Quidni? non autem sufficit lectio aut relectio una, sed vel decies, imo vicies ac tricies, repetita. Sic sine molestia sensim proficio ac disco: sequere me, experieris. P. Optime mones, sequar consilium tuum.

V. De lectionis recitatione.

P. Recita mihi lectionem tuam, Nathanael. N. Tibine Polycarpe? quis te constituit præceptorem meum? P. Si recusas in hoc negotio meus esse discipulus, ego tuus ero, & tibi meam recitabo lectionem, ut recitatio coram præceptore deinde sit eo expeditior. N. recita, attendam. P. Ita attende, ut mihi hæsitanti aut erranti subservias (ein oder zu recht helfest) N. Subserviam.

VI. De attentione.

P. Perge, Nathanael, in exponendo colloquio præceptor jubet. N. Dic statim, ubi desieris: nam nescio. P. Cur non attendis? N. Cogitabam de prandio. P. O te negligentem & edacem! vix scholam es ingressus, & jam animum habes in patinis, qui in libris esse debebat. N. Monstra, queso, monstra lectionis tuæ terminum, ne vapulem.

P. Hac vice monstrabo, sed, si ita perrexeris, te deseram, desertus autem certo vapulabis.

VII. De negligentia.

P. Cur frater tuus fere nunquam tener lectionem suam? N. Quia est piger & negligens. P. Unde ipsi existit ista negligentia? N. Inter alia e vitio edacitatis, sive voracitatis. P. Rem acu tangis. Nam plenus ventris non studet

judet libenter. N. Ita sane est: & frater meus pro aviditate sua semper majorem jentaculi partem capiat. P. Sed anne accipit? N. Plerumque, quod cupit, capit. Interdum vero ventrem citius replet, quam oculos. P. Rem narras, bono puero indignam.

IIIX. De diligentia.

P. Cur me adspicis, Nathanael? N. Miro diligenti-
am. P. Non est, quod mireris: facio, quod debeo; ne-
que id, quantum satis & æquum est. N. Cur vero es tam
diligens? P. Quia diligo. N. Quid, aut quem diligis? P.
Deum & studia: *Deum*, qui laborem nobis commenda-
vit, imo præcepit; *studia*, in quibus præstantissimum est
laborandi genus. N. Bene laboras, nec male philoso-
pharis: laudo diligentiam tuam. P. Laudare non suffi-
cit; sequi optimum est. Sin minus, diligentia laudatur
& alget.

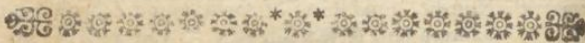
IX. De garrulitate & ineptiis.

P. Quid garris, garrule! quid ineptis, inepte! N.
Quid ad te? P. Permulum; nam me impedis. N. Hui!
diligentiam hujus pueri! P. Hui! negligentiam hujus gar-
ruli! N. Utor lingua, quam mihi Deus dedit. P. Num
ad garrulitatem? minime! vehementer erras; nec ute-
ris lingua, sed abuteris. Interrogante præceptore lin-
guæ usum exerce: abusum inter lectiones sepone. N.
Non male judicas, fateor. P. Injice ergo freum ori
tuo, inprimis cum Deo sit reddenda ratio de unoquoque
verbo, non solum turpi, sed etiam inepto & otioso, seu
inutili.

X. De missione scholæ.

P. Quota est hora, Nathanael? N. Cur de hora percontaris? P. Avide expecto missionem e schola, quæ datur hora undecima. N. Vix decima audita est. P. O. me miserum! N. Certe miser es, qui literas fastidis. P. Dicamus, sonuisse undecimam. N. Nonne te pudet mentiri? num putas falli posse Deum, ac falli debere præceptorem? P. Non mentiar, nec fallam. N. Nec suaserim tibi. Nosti enim, mendacii crimen virga vindicari.

DECURIA

TERCIA.

DE

PRANDIO.

JOHANNES & THEOPHILUS

I. De revocatione a lusu ad prandium.

J. Heus! heus! Theophile. T. Quid clamitas, mi Johannes? J. Avoco a lusu ad prandium. T. O lætum nuncium! me habes obsequentissimum. J. Non ignoro, te libentius ire ad mensam, quam in scholam. T. Nec detrectabo in scholam ire. J. Sicine scholam habes pro iugo? Jugum enim dicitur detrectari & non detrectari.

II. De præparatione ad mensam.

J. Audisne, Theophile, quid pater interroget? T. Quidnam? J. Utram simus parati ad preces, & bene compositi ad mensam, T. Hem! nec pexus sum, nec lotus; J. Ergo